

Jelena Pavličić

*SEMANTIČKA (NE)OSETLJIVOST: RELEVANTNOST KAPELANOVIH I
LEPOROVIH LINGVISTIČKIH TESTOVA U DEBATI U VEZI SA
KONTEKSTUALISTIČKIM TEZOM O ZNAČENJU POJMA ZNANJA*

APSTRAKT: Pojava kontekstualizma u epistemologiji pokrenula je filozofsku debatu o semantičkoj prirodi pojma znanja, odnosno o tome da li je značenje pojma znanja invarijantno ili osetljivo na kontekst. Dok su pojedini zastupnici kontekstualističkog stanovišta branili tezu da je značenje pojma znanja indeksičkog karaktera, Herman Kapelan i Enri Lepor su zastupali stav da postoji svega nekoliko izraza koji poseduju ovu semantičku osobinu i da saznajnim terminima nije mesto među njima. Evidenciju u prilog ovom stavu je, prema mišljenju ovih autora, moguće ponuditi na osnovu lingvističkih testova. U ovom članku bavimo se pitanjem da li lingvistički testovi predstavljaju pouzdani indikator semantičke prirode pojma znanja.

KLJUČNE REČI: znanje, kontekst, epistemički kontekstualizam, lingvistički testovi

Kontekstualistička teza da je značenje pojma znanja osetljivo na kontekstualne faktore ispostavila se kao pogodna ne samo za objašnjenje toga kako je moguće legitimno pripisivanje znanja saznajnim subjektima uprkos skeptičkim prigovorima, već i za rešenje nekih od najkrupnijih epistemoloških problema poput problema lutrije i Getijeovih (Gettier) protiv-primera koji se postavljaju u odnosu na tradicionalnu definiciju znanja. Zahvaljujući takvom, gotovo opšteprimenljivom pristupu, kontekstualizam se vrlo brzo nametnuo kao dominantno stanovište na epistemološkoj sceni. Istovremeno, on je postao predmet mnogobrojnih i ozbiljnih kritika. Između ostalog, kritiku su uputili Herman Kapelan i Erni Lepor (Herman Cappelen, Ernie Lepore) u knjizi *Neosetljiva semantika (Insensitive semantics)* izričito poričući stav da je terminu „znanje” mesto na listi kontekstualno osetljivih izraza. Reč je o listi koju je najpre ponudio Dejvid Kaplan (David Kaplan)¹ a koja, prema mišljenju ovih autora,

1 Vidi: Kaplan, D. “*Demonstratives: An Essay on the Semantics, Logic, Metaphysics, and Epistemology of Demonstratives*”, U: Themes from Kaplan, eds. Joseph Almog, John Perry, Howard Wettstein, (1989), str. 481-54.

predstavlja „manje više” (‘plus or minus a bit’) *Osnovni skup* kontekstualno osetljivih termina.² Treba dodati da su Kapelan i Lepor smatrali da se termini u ovom skupu odlikuju jednom prepoznatljivom osobinom - oni su *očigledno* kontekstualno osetljivi. Takođe, prema rečima ovih autora, za ove izraze važi i to da nije teško pokazati da ispoljavaju semantičku osobinu osetljivosti na kontekst izricanja.³ Što nas vodi ka tome da postavimo pitanje na koje bi svaki teoretičar zainteresovan za raspravu koja se odvija između kontekstualiste i njegovih oponenta želeo da dobije odgovor: Na koji način se za neki izraz može utvrditi da je kontekstualno osetljiv? Drugim rečima, pitanje glasi: Šta predstavlja pouzdan indikator ovog jezičkog fenomena? Odgovor na ovo pitanje, prema mišljenju Kapelana i Lepora, moguće je dobiti u svetlu njihovih lingvističkih testova za proveru ove semantičke osobine. Reč je o tri testa za proveru semantičke osetljivosti na kontekst izricanja. Ujedno ovi testovi bi, kako ističu ovi teoretičari, trebalo da kontekstualističku evidenciju koja se navodi u prilog kontekstualnoj osetljivosti pojma „znanje” obezvreda. Stoga, pogledajmo detaljnije u čemu se oni sastoje.

Tri načina da se testira kontekstualna osetljivost

Izraz *e* kontekstualno je osetljiv izraz ako prolazi sledeće tri provere:

- 2 Osnovni skup u sebi sadrži sledeće izraze: lične zamenice promenljive po padežima i broju: „ja”, „ti”, „on”, „ona”, i sl., pokazne zamenice promenljive po padežima i broju kao što su: „to”, „ovo” i sl., priloge poput: „ovde”, „tamo” i sl., reči koje reflektuju govornikovu temporalnu perspektivu kao što su: „sada”, „danas”, „juče”, „sutra”, „malopre” i sl., prideve poput „aktuelni”, „sadašnji”; imenice kao što su „neprijatelj”, „prijatelj”, „autsajder”, „stranac”, „imigrant”, „prijatelj”, „domaći”, „uvezen”, „izvezen” i njima slični. Vidi Ernie Lepore, Herman Cappelen, *Insensitive Semantics: A Defense of Semantic Minimalism and Speech Act Pluralism*. Oxford: Blackwell, 2005, str. 94.
- 3 Mada kako ističu može izgledati čudno da se napiše knjiga da se odbrani nešto što je očigledno istinito, pripisujući kontekstualistima zasluge za takav podvig. U tom pogledu, Kapelan i Lepor na više mesta ističu da njihov cilj nije odbrana Osnovnog skupa, već uspostavljanje prihvatljive semantičke metodologije. Međutim, upravo je pitanje opsega Osnovnog skupa mesto koje je najčešće komentarisano u literaturi. U vezi sa tim, Sara-Džejn Lesli je mišljenja da je obim njihovog skupa „provokativno mali”. Sarah-Jane Leslie, „Moderately Sensitive Semantics”, U: *Content and context: essays on semantics and pragmatics*, eds. G. Preyer and G. Petter, Oxford, OUP, 2007, str. 135, a Dirouz ga karakteriše kao „šokantno kratak.” U: DeRose, K., *The Case for Contextualism*, Vol. 1. Oxford: Clarendon Press, 2009. Hotorn smatra da je šokantno što autori tvrde da „Lepor je spreman”, „Kapelanu je dosta”, „Kaplan je prilično visok” imaju kontekstualno-invarijantno značenje” te da su isključeni iz skupa kontekstualno osetljivih termina. U: Hawthorne, J. ‘Testing for Context Dependence’, *Philosophy and Phenomenological Research*, 2006, str. 433. Da je Osnovni skup previše restriktivno smatraju i Pagin i Peletije. U: Peter Pagin and Francis Jeffrey Pelletier, „Content, Context, and Composition” In *Content and context: essays on semantics and pragmatics*, eds. G. Preyer and G. Petter, Oxford, OUP, 2007, str. 30.

- 1) *interkontekstualno dikvotacioni test (Inter-contextual Disquotation test)*
- 2) *interkontekstualno diskvotacioni test indirektnog govora (Inter-contextual disquotational indirect reports test.)*
- 3) *test kolektivne deskripcije (Collective Description Test).*⁴

I test: Semantički osetljivi termini na kontekst izricanja „prolaze” interkontekstualno diskvotacioni test i dopuštaju konstruisanje argumenata koji se pozivaju na stvarnu promenu konteksta

Pred nama je test za koji Kapelan i Lepor ističu da je „živ”. Test je „živ” u tom pogledu što zahteva od govornog lica da upotrebi izraz *e* tokom testiranja njegove semantičke osobine. To znači da je sprovođenje ovog testa usmereno ka tome da izazove intuiciju govornog lica u pogledu semantičke vrednosti termina *e* onda kada ga ono primenjuje, a ne intuiciju u pogledu toga kako drugi upotrebljavaju dati termin, odnosno intuiciju o semantičkoj vrednosti termina u kontekstima u kojima ono ne učestvuje. Kada je reč o kontekstualističkom ključnom argumentu koji Kapelan i Lepor imenuju argumentom koji se poziva na promenu konteksta (*context shifting argument* – u nastavku CSA)⁵ a koji se u literaturi za epistemički kontekstualizam može pronaći pod nazivom *direktni* argument, prema mišljenju ovih autora, to se ne postiže. Kako bismo ilustrovali ovu poentu, prisetimo se kako izgleda *direktan* argument u prilog kontekstualnoj osetljivosti pojma znanja.

Svoju tezu o kontekstualnoj osetljivosti pojma znanja epistemički kontekstualisti potkrepljuju pozivanjem na izvesne, naizgled kontrasne situacije (u nastavku kontekste *K1* i *K2*), u kojima se specifična saznavna tvrdnja „S zna da *p*” izriče ili u kojima bi bila izrečena. Situacije su kontrasne u tom smislu što se ispostavlja da se za istinitost rečenice u jednoj od njih zahteva da S ima istinito verovanje da *p* i da ispunjava niske standarde za znanje, dok se u drugoj situaciji (*K2*) za istinitost te iste rečenice zahteva (uz neosporan uslov da S ima istinito verovanje da *p*) ispunjenje znatno strožijeg epistemičkog standarda.⁶ Epistemičke standarde u tim situacijama postavlja osoba koja znanje pripisuje. Preciznije, epistemički standardi se formiraju isključivo na osnovu konverzionih faktora koji su u igri u kontekstima u kojima se pripisivač znanja nalazi - to jest, u svetlu namera pripisivača znanja, njegovih potreba,

4 U nameri da budemo ekonomični i da složenu terminologiju koju uvode Kapelan i Lepor držimo što konciznijom, odlučili smo se da zadržimo engleske akronime.

5 Pod konstrukcijom CSA se misli na ilustraciju dva uporedna, kontrasna konteksta *c* i *c'* koji su kontrasni u tom smislu da se jednom te istom rečenicom S u kontekstu *c* izriče iskaz koji ima različit semantički sadržaj od onog koji zadobija u kontekstu *c'*.

6 Direktni argument se u literaturi za epistemički kontekstualizam može pronaći pod nazivom Bank Case (DeRose, 1992) Office Case (DeRose, 2009) i Airport case (Cohen, 1999).

pretpostavki i slično.⁷ Kako pripisivači znanja u različitim kontekstima postavljaju različite epistemičke standarde, sa stanovišta epstemičkog kontekstualizma, za dve osobe koje simultano za jednog istog subjekta *S* i jedan isti iskaz *p* govore „*S* zna da *p*” i „*S* ne zna da *p*“ se može reći da obe govore istinu.⁸

Prema mišljenju Kapelana i Lepora, problem koji se javlja u primerima koji u literaturi igraju ulogu *direktnog argumenta* je u tome što se oni oslanjaju na intuicije subjekta koje se tiču toga kako druga lica upotrebljavaju termin koji je predmet analize. Međutim, da bi se argument odnosio na stvarnu promenu konteksta (*real context shifting argument* – u nastavku RSCA) neophodno je da se u njegovoj konstrukciji zapravo upotrebi termin za koji se pretpostavlja da je zavisao od konteksta. Preciznije, konstrukcija RSCA zahteva od govornog lica da fiksira semantičku vrednost termina (*e*) koji je predmet analize u kontekstu u kojem ono zapravo operiše i da simultano ukaže na različitu semantičku vrednost koju ovaj termin poseduje u nekom drugom kontekstu. To znači da je neophodno da se u kontekstu kojem se pripoveda (*storytelling context*) upotrebi izraz *e* u rečenici *S* kojom ćemo tvrditi istinit iskaz, dok se istovremeno opisuje takozvani označeni kontekst (*target context*) u kojem se rečenicom *S* tvrdi iskaz koji je lažan (ili obrnuto). Na taj način dolazi do, kako ističu „*bona fide* kontekstualne promene”.⁹

Pogledajmo sada kako izgleda konstruisati RSCA za neke od članova njihovog Osnovnog skupa. Prvo, uzmimo za primer indeksičku rečenicu koja reflektuje govornikovu temporalnu perspektivu kao što je, na primer, rečenica koja u sebi sadrži termin „tada”.

RSCA - tada: Nataša i ja sedimo i prisećamo se uspomena iz 2010 godine, tada smo bile na filozofijadi. Nakon nekog vremena ja se prisećam simpatičnog iskustva sa hotelom koji smo slikovito nazvale ‘hotel sa minus jednom zvezdicom’. Nataša izgovara „*Tada* smo bile na filozofijadi”. Međutim, tvrđenje ovog iskaza je lažno, s

7 Teza epistemičkih kontekstualista kojom se tvrdi da do promene u standardima za znanje može doći isključivo usled promene u konverzacionim činiocima je zapravo teza kojom se tvrdi da se varijacije u standardima može odigrati čak i onda kada saznajni položaj subjekta kojom se pripisuje (to jest, poriče) znanje i stanje stvari ostanu neizmenjeni.

8 Vidi: Cohen, S. (1999) „Contextualism, Skepticism, and the Structure of Reasons” *Philosophical Perspectives* 13, Tomberlin, James (ed)., str. 58-9; DeRose, K., *The Case for Contextualism*, Vol.1. Oxford: Clarendon Press, 2009, §1.

9 Ernie Lepore, Herman Cappelen, „Context shifting arguments”, *Philosophical Perspectives*, 17, *Language and Philosophical Linguistics*, 2003, str.31. up. Ernie Lepore, Herman Cappelen, *Insensitive Semantics: A Defense of Semantic Minimalism and Speech Act Pluralism*. Oxford: Blackwell, 2005, str. 110. Prema mišljenju ovih autora, kontekstualisti su zbunjeni zamagljenom distinkcijom između upotrebe i spominjanja (*the use/mention distinction*). Vidi: Ernie Lepore, Herman Cappelen, „Context shifting arguments”, *Philosophical Perspectives*, 17, *Language and Philosophical Linguistics*, 2003, str. 28.

obzirom na to da smo u pomenutom hotelu odsele drugim povodom u 2011. godini. Međutim, ako se vratimo u leto 2010. godine, zaista, *tada* smo bile na filozofijadi.

Tvrđenje iskaza:

(a) „Tada smo bile na filozofijadi”

u trenutku u kojem se prisećamo 2010. godine, je istinito.

Način na koji se dodatno proverava da li je CSA zapravo RSCA, prema Kapelanu i Leporu, sadržan je u sprovođenju *interkontekstualno diskvotacionog testa* - ICD testa. RSCA test se bliže određuje uz pomoć ICD testa na sledeći način: ako termin prolazi ICD test onda smo u prilici da konstruišemo RSCA njemu u prilog.¹⁰ Pogledajmo kako izgleda ICD test za ponuđeni CSA za termin „tada”:

(b) Rečenicom „Tada smo bile na filozofijadi” tvrdi se (moguće je tvrditi)¹¹ iskaz koji je lažan, čak i da smo tada bile na filozofijadi.

Da bismo sproveli ICD test potrebno je da se zapitamo da li smo izricanjem (b) tvrdili nešto što je istinito. Ispostavlja se da je odgovor na ovo pitanje afirmativan, a potvrdu toga dobijamo onda kada upotrebljavamo termin *tada* u rečenici „Tada smo bile na filozofijadi” tako da referiramo na pomenuti hotel. Primenimo sada ICD test na još jedan element Osnovnog skupa - zamenicu „ona”.

Tvrđenje iskaza:

(c) „Ona je Francuskinja”

u trenutku u kojem upiremo prstom u Francuskinju je istinito. Razmotrimo, potom, sledeću tvrdnju:

(č) Rečenicom „Ona je Francuskinja” tvrdi se (moguće je tvrditi) iskaz koji je lažan, čak i da ona jeste Francuskinja.

10 Neki autori, poput Sare-Džejn Lesli (Sarah-Jane Leslie) predložili su da o ICD i RSCA testu mislimo kao o dvema stranama jednog te istog testa. U vezi sa tim ona ističe da „Razlika između RSCA i ICD je samo razlika u ambalaži.” Vidi: Sarah-Jane Leslie, „Moderately Sensitive Semantics” U: *Content and context: essays on semantics and pragmatics*, eds. G. Preyer and G. Petter, Oxford, OUP, 2007, str. 135-136.

Kapelan i Lepor takođe naglašavaju da se radi o testovima koji su u toj meri usko povezani da je o njima moguće misliti kao o jednom testu koji je moguće opisati na različite načine. Vidi: Ernie Lepore, Herman Cappelen, *Insensitive Semantics: A Defense of Semantic Minimalism and Speech Act Pluralism*. Oxford: Blackwell, 2005, str. 104.

11 Pozivanje na moguća tvrđenja iskaza, Kapelan i Lepor obrazlažu time što je takav manevar, u potpunosti, u duhu konverzacionog kontekstualizma. Vidi: Ernie Lepore, Herman Cappelen, „Context shifting arguments”, *Philosophical Perspectives*, 17, *Language and Philosophical Linguistics*, 2003, str. 46.

U trenutku u kojem upiremo prstom u pripadnicu ženskog pola koja nije Francuskinja ispostavlja se da je (c) lažno, dok se (č) ispostavlja istinitim. Konstruišimo potom RSCA za termin „ona”.

RSCA-ona: Ana i ja sedimo za recepcijom. Upravo sada maše nam simpatična gošća hotela, ona je Francuskinja. Njen pozdrav asocira nas na situaciju od jutros kada je u hotel je ušla strankinja telefonirajući na tečnom francuskom. Ugledavši je Ana je izgovorila „Ona je Francuskinja”. Međutim, tvrđenje ovog iskaza je bilo lažno, jer smo ubrzo, držeći njena dokumenta u rukama, zaključile da se radi o Italijanki. U evociranju jutrošnjeg događaja, prekida nas naša simpatična gošća sa namerom da se odjavi iz hotela. Posežemo za njenim dokumentima i utvrđujemo, da, bile smo u pravu, *ona* je Francuskinja.

Kapelan i Lepor su mišljenja da ovakva kombinacija RSCA i ICD testa, nesumnjivo pokazuje da su značenja navedenih termina semantički osjetljiva na kontekstualne faktore. Međutim, kada je reč o pojmu znanja oni izražavaju uverenje da takav rezultat nije moguće dobiti; pogledajmo, stoga, kako izgleda njihova konstrukcija RSCA za glagol „znati”.

RSCA- znati: „Upravo sada, bavim se filozofijom i razmišljam o Rupertu. Međutim, Rupert se sada ne bavi filozofijom. Umesto toga on je u svom domu sprema čaj. Rupert ne zna da je trideset godina star. Da bi Rupert znao je trideset godina star, on *mora* da isključi mogućnost da je mozak u posudi. Međutim, Rupert nije svestan ove mogućnosti (ili ne razmišlja o njoj). I samim tim on ignoriše mogućnost koja *mora* biti isključena da bi bilo ko znao bilo šta. Ipak, kada Rupert izgovara u udobnosti svoga doma ‘Znam da sam trideset godina star’ ono što kaže je istinito. Zato što ignoriše ovu mogućnost, čak i onda kada ova mogućnost mora biti uzeta u obzir da bi Rupert mogao bilo šta da zna.”¹²

Da se u Kapelanovoj i Leporovoj konstrukciji RSCA, izraz „znati” „ponaša čudno”, u smislu kojem nije jasno da li je došlo do promene u njegovom značenju, mišljenja je autorka Sara Džejn Lesli (Sarah-Jane Leslie). Ona smatra da ovaj utisak dodatno potvrđuje primer RSCA koji ona navodi. On glasi:

„Trenutno pišem tekst o semantici i ne razmišljam o epistemologiji. Znam dosta stvari sada, uključujući to da imam ruke. Ali ranije danas, Džim me je nazvala, i mi smo razgovarale o epistemologiji – naročito o mogućnosti da smo mozgovi u posudi. Rekla sam: ‘Vau, izgleda da ne znam da imam ruke!’ To je bilo tačno, s obzirom na to da ne mogu da isključim mogućnost da sam mozak u posudi. Ali sada kada sam se vratila pisanju svog teksta u vezi sa semantikom, ja znam da imam ruke.”¹³

12 Ernie Lepore, Herman Cappelen, „Context shifting arguments”, *Philosophical Perspectives*, 17, *Language and Philosophical Linguistics*, 2003, str. 32-3.

13 Sarah-Jane Leslie, „Moderately Sensitive Semantics”, In *Content and context: essays on semantics and pragmatics*, eds. G. Preyer and G. Petter, Oxford, OUP. 2007, str. 140.

Dakle, Leslijeva je saglasna sa Kapelanom i Leporom da je konstrukcija RCSA za termin koji je predmet naše analize znatno problematičnija od konstrukcije RSCA za članove Osnovnog skupa.¹⁴ Sada se postavlja pitanje zašto nam primer koji se odnosi na Ruperta i primer koji je ponudila Lesli deluju neuverljivo. Na prvom mestu, dobro je poznato da se semantička vrednost indeksičkih izraza određuje spram konteksta u kojem se dati izraz izriče.¹⁵ U tom smislu, kako se za semantičku prirodu pojma znanja tvrdi da je indeksička onda bi, za semantičku vrednost glagola „znati” (pomoću kojeg primenjujemo taj pojam) trebalo da važi da je regulisana epistemičkim standardima koji su na delu u trenutku govora. Na osnovu toga, u svetlu primera koji se poziva na Ruperta, važiće da je iskaz „Rupert ne zna da ima ruke” - istinit. Takođe, ako je tačno da je pojam znanja kontekstualno osetljivog značenja, prema mišljenju Kaplana i Lepora, tvrdnju „Rečenicom ‘Rupert ne zna da ima ruke’ tvrdi se (moguće je tvrditi) iskaz koji je lažan, čak i da Rupert ne zna da ima ruke” bi takođe, trebalo smatrati istinitom. Jednom rečju, primer koji se poziva na Ruperta biće istinit. Međutim, Kapelan i Lepor izričito ističu da je primer koji se odnosi na Ruperta - očigledno lažan.¹⁶ Na osnovu ovih zapažanja, zaključuje se da pojam znanja ne prolazi RSCA-ICD test, te da nije reč o kontekstualno osetljivom pojmu.¹⁷ Sledeća dva testa bi samo trebalo da potvrde taj zaključak.

II test: Izraz je kontekstualno osetljiv ukoliko blokira interkontekstualno diskvotacioni test indirektnog govora (inter-contextual disquotational indirect reports – IDI)

Da bi neki izraz *e* blokirao interkontekstualno diskvotacioni test indirektnog govora (IDI-test), za njega bi moralo da važi da, ukoliko bi se pojavio u komplementarnoj rečenici neupravnog govora, tu rečenicu bi učinio lažnom. Razmotrimo rečenicu „Ja sam otišla u Pariz” koju je izrekla Ana. Ako Marija nastoji da izvesti sadržaj ove rečenice

14 Međutim, to je sve što ova autorka ističe. Naime, premda je prvobitnog mišljenja da kombinacija ICD i RCSA predstavlja pouzdani indikator kontekstualne osetljivosti, interesantno je da nakon svoje konstrukcije RSCA ona, ipak, odlučuje da zauzme neutralnu poziciju u debati u vezi sa kontekstualističkim tezom o značenju pojma znanja.

-Za dodatne primere RSCA koji se navode u prilog članovima Osnovnog skupa vidi: Sarah-Jane Leslie, „Moderately Sensitive Semantics”, In *Content and context: essays on semantics and pragmatics*, eds. G. Preyer and G. Petter, Oxford, OUP, 2007. str. 133-169.

15 Na primer, ako se nalazimo u Beogradu i izjavimo „Kada sam bila u Nišu prošle godine, Ana je bila *ovde*” razumljivo je da pod izrazom „ovde” podrazumevamo Beograd (lokaciju na kojoj se u trenutku govora nalazimo) a ne Niš (lokaciju na kojoj smo se nalazili u trenutku koji spominjemo).

16 Ernie Lepore, Herman Cappelen, *Insensitive Semantics: A Defense of Semantic Minimalism and Speech Act Pluralism*. Oxford: Blackwell, 2005, str. 111.

17 Iz ovih razloga se za kontekstualistički direktni argument, prema Kapelanovom i Leporovom mišljenju, može reći da predstavlja *osiromašeni* argumen koji se poziva na promenu konteksta (*impoverished context shifting arguments*).

uz pomoć sledeće rečenice „Ana je rekla da sam ja otišla u Pariz” njen izveštaj će biti lažan. Zastupljenost zamenice „ja” kao paradigmatškog primera kontekstualno osetljivog termina očigledno igra glavnu ulogu u tome zašto je Marijin izveštaj lažan.¹⁸ Naime, nije moguće da rečenicu koja sadrži indeksički termin izvestimo diskvotaciono. U tom smislu, važi da ako je *e* kontekstualno osetljiv izraz i ako Ana upotrebi *e* u kontekstu *K1* i Marija upotrebi *e* u kontekstu *K2*, i pritom se promene *relevantni kontekstualni faktori*, onda bi, kako ističu Kapelan i Lepor „bila puka slučajnost ako bi njihove različite upotrebe *e* završile sa istom semantičkom vrednošću.”¹⁹ Iz tog razloga, u slučajevima koji ilustruju lažne izveštaje neophodno je da osiguramo da se izveštavanje vrši iz konteksta koji je u relevantnom pogledu drugačiji od označenog konteksta, to jest, drugačiji u nekim od sledećih aspekata: perceptualnih inputa, pratećih aktivnosti, konverzionog konteksta koji prethodi označenom, svrhe konverzacije, publike, pretpostavki koje dele učesnici u datom kontekstu i tome slično. Imajući to u vidu, usredsredimo pažnju na primer koji su ponudili Kapelan i Lepor.

Usmerimo pažnju na rečenicu koju izriče Lepor „Trebalo bi da obučeš *to*” koju izriče u kontekstu u kojem se obraća Džastinu pokazujući na plavi šešir. Zatim usmerimo pažnju na izveštaj koji je načinio Kapelan „Lepor je rekao da treba da obučeš *to*” u kontekstu u kom se obraća Ludlovu i pokazuje na par sandala. Kao i u prethodnom slučaju, rezultat je izveštaj koji će biti lažan. Razlog za to je što pokazna zamenica „*to*” i lična zamenica „*ti*” ne uspevaju da izdvoje objekte u originalnoj rečenici. Kapelan i Lepor ističu:

„Ako pojava izraza *e* u rečenici ima tendenciju da blokira interkontekstualni diskvotacioni test indirektnog govora (tj. da načini taj izveštaj lažnim) onda imate evidenciju da je *e* kontekstualno osetljivo.”²⁰

S druge strane, oni smatraju da je krajnje očigledno da izraz „znati” ne „blokira” interkontekstualno diskvotacioni test indirektnog govora. Naime, prema rečima ovih autora, ako B izjavi „A zna kada voz polazi” ne postoji *prima facie* razlog koji možemo da navedemo protiv upotrebe glagola „znati” u diskvotacionom indirektnom govoru, kao u primeru „B je rekao da A zna kada voz polazi.”²¹

18 Između ostalog, njegovo prisustvo na mestu subjekta u prvoj rečenici, ne može biti očuvano u rečenici neupravnog govora.

19 Takođe, ovi autori nam skreću pažnju na odstupanje od navedenog. Pa tako, može se reći da za izjavnu rečenicu koja sadrži „sada” nije moguće zvestiti diskvotaciono, osim u slučaju simultanih tvrdjenja. Kada je reč o pokaznoj zamenici „*to*” nije moguće je diskvotaciono izveštavanje, osim u slučaju kada govorna lica referiraju na isti objekat, i tome slično. Dakle, iako bi bila slučajnost, moguće je da govorno lice sebe zatekne u kontekstu indirektnog govora *c'* u kojem se ista semantička vrednost dodeljuje izrazu *e* kao u kontekstu *c*.

20 U: Ernie Lepore, Herman Cappelen, *Insensitive Semantics: A Defense of Semantic Minimalism and Speech Act Pluralism*. Oxford: Blackwell, 2005, str. 88.

21 Ernie Lepore, Herman Cappelen, „Context shifting arguments”, *Philosophical Perspectives*, 17, *Language and Philosophical Linguistics*, 2003, str. 34.

Hotorn je izneo zanimljiva zapažanja u vezi sa IDI testom.²² Prvo, kako primećuje Hotorn, autori uvek sprovode test uz pomoć glagola „reći”. S obzirom na to da govorna lica u prilično neobavezno upotrebljavaju ovaj glagol u svakodnevnom govoru, Hotorn se pita čemu njihova zaokupljenost tim glagolom. Kao jednu funkciju izveštaja koji se sprovode pomoću ovog glagola Hotorn izdvaja onu koja ukazuje na fonetski aspekt govora - uz adekvatno pomeranje akcenta sa trećeg sloga na drugi možemo izvestiti sledeće: „Ljudi ovde kažu da gledaju televíziu, a ne da gledaju telèviziju.” Pored toga, on tvrdi da izveštaji koji se sprovode uz pomoć glagola „reći” mogu biti „slepi” za semantički sadržaj koji izražavaju. Na primer, Hotorn skreće pažnju na to da je u engleskom jeziku prihvatljivo reći „Ako je neko u Oksfordu 1860. godine rekao da ide da vidi mlin (*grinder*) to je značilo da ide da vidi nekog ko priprema studente za ispit”.²³ U vezi sa tim, on primećuje da, iako je po sredi govor koji svedoči o značenju reči koje više nije aktuelno, termin „mlin” se ipak, javlja bez navodnika. Stoga, Hotorn ističe da mnogi izveštaji forme „reći da” stvaraju utisak „pomešanih navoda” (‘mixed quotation’), čak i u pisanoj verziji. To nam govori da u običnom jeziku ne postoji oštra razlika između *upotrebe* i *spominjanja* (*use-mention police*) na kojoj Kapelan i Lepor insistiraju. Iz tog razloga, Hotorn ističe da bi bilo poučno isprobati i neke druge glagole u ovoj proceduri; on predlaže glagol „složiti se” (*to agree*).²⁴ Imajući to u vidu, osvrnimo se ukratko na primer koji Kapelan i Lepor navode u *Neosetljivoj semantici*:

„Bilo koja tvrdnja poput „A zna da ima ruke” može se izvestiti sa „Ona je rekla da A zna da ima ruke” i bilo koja druga dva takva tvrđenja mogu se izvestiti sa „Oni su oboje rekli da A zna da ima ruke”.²⁵

22 Uprkos tome što Hotorn naglašava da želi se držati što dalje od „vruće debate” u vezi sa semantičkom prirodom pojma znanja (vidi: Hawthorne, J., „Testing for Context-Dependence”, *Philosophy and Phenomenological Research* Vol. LXXIII, No. 2, 2006, str. 443) videćemo da nam njegova analiza Kapelanovih i Leporovih testova može biti od koristi u tom sporu. Treba napomenuti da Hotorn tu odluku donosi u svom tekstu iz 2006. godine „Testing for Context-Dependence”, dok se u svojoj knizi Znanje i lutrije (*Knowledge and Lotteries*) iz 2004. godine nastojao da pokaže da se glagol *znati* u diskvotacionim izveštajima prilično razlikuje od nekih, evidentno kontekstualno osetljivih izraza, kao što je na primer, izraz „visok”. Dirouz je odgovorio na Hotornove protiv-primere u: DeRose, K., *The Case for Contextualism*, Vol.1. Oxford: Clarendon Press, 2009, str. 161.

23 Hawthorne, J., „Testing for Context-Dependence”, *Philosophy and Phenomenological Research* Vol. LXXIII, No. 2, 2006, str. 446.

24 Ukoliko imamo u vidu da Kapelan i Lepor ne prave razliku između glagola „reći”, „tvrditi”, „izjaviti” itd., za Hotornov predlog se, u principu, može reći da je na mestu. U vezi sa tim, Elizabet Kamp primećuje da izjednačavanje navedenih glagola po značenju suočava njihovo stanovište sa neprihvatljivim posledicama. Naime, ako se testovi sprovode pomoću glagola *tvrditi*, ispostavlja se da su metafore kontekstualno osetljive. Reč je o zaključku koji je neprihvatljiv sa stanovišta *semantičkog minimalizma* koje Kapelan i Lepor zastupaju. Vidi: Camp, E., „Prudent Semantics, Wanton Speech Act Pluralism” U: *Content and context: essays on semantics and pragmatics*, eds. G. Preyer and G. Petter, Oxford, OUP, 2007, str. 194-216.

25 Ernie Lepore, Herman Cappelen, *Insensitive Semantics: A Defense of Semantic Minimalism and Speech Act Pluralism*. Oxford: Blackwell, 2005, str. 95.

Usvojimo potom Hotornov predlog i pokušajmo da sprovedimo test uz pomoć izraza *složiti se*. Probajmo da tvrđenje koje iznosi subjekt B „A zna da ima ruke” izvestimo sa „B je saglasan sa tim da A zna da ima ruke.” Zamislimo sledeću situaciju. Stojimo na pauzi za kafu sa kolegama A i B iščekujući nastavak uzbudljive epistemološke konferencije. Ujedno, prisustvujemo njihovoj uobičajenoj prepirci; ovog puta oko toga na koga je red da ode po kafu. Prijatelj B nam saopštava „Nema govora da idem ja. Na A je red. A zna da ima ruke”. Podrazumevajući pod tim da time što A zna da ima ruke, trebalo bi da zna da je i krajnje vreme da ih uposli. Ubrzo se vraćamo na svoje mesto u publici. Kolega B ustaje i započinje izlaganje na temu skepticizma. Nakon rekonstrukcije logičkog odnosa između svakodnevnih iskaza (kao što je iskaz „Imam ruke”) i hipoteza koje skeptik ima na umu (tj. ilustracije principa deduktivne zatvorenosti znanja) uviđamo da znanje svakodnevnih iskaza implicira znanje negacije skeptičkih hipoteza. Međutim, pošto su skeptičke hipoteze konstruisane tako da se ne vidi na koji način bismo mogli da pokažemo da su netačne, ubrzo uviđamo i to da se nalazimo u kontekstu u kojem, ipak, ne možemo da izvestimo sa „B se slaže sa tim da A zna da ima ruke.”²⁶

Dakle, kada je reč o proceni koja se odnosi na relevantnost ovog testa u debati o značenju pojma znanja čini se da su pred nama dve opcije od kojih nijedna ne pogoduje njegovim autorima. Prva opcija je da u svetlu Hotornove kritike koja je usmerena na upotrebu glagola „reći“ priznamo da je IDI test deplasiran.²⁷ Druga se sastoji u tome da usvojimo predlog da se test sprovodi uz pomoć glagola „složiti se”. U potonjem slučaju čini se da ipak postoje primeri koje bismo mogli da navedemo, a u kojima bi se pokazalo da pojam znanja „prolazi“ (ii) test.²⁸

26 Mada se u kontekstualističkom duhu obično izbegavaju primeri u kojima dolazi do radikalnog podizanja (varijacija) epistemičkih standarda, odnosno, primeri u kojem se znanje pocenjuje u svetlu skeptičkih hipoteza. Razlozi za to mogu se pronaći u: DeRose, K., *The Case for Contextualism*, Vol. 1. Oxford: Clarendon Press, 2009, str. 56-57. Međutim, s obzirom na to da je za naše svrhe ključno pokazati da postoje situacije u kojima ipak, ne bismo bili skloni da izvestimo sa „On se složio sa tim da A zna p” smatramo da je gorenavedeni primer pogodan.

27 Osim, kako ističe Hotorn, ako ne pronađemo način da proveravamo „pomešane navode”.

28 Mišljenje da je u pitanju „beznadežno loš test” sa Hotornom deli kontekstualista Kit Dirouz. Dirouz se odlučuje da Kapelanove i Leporove testove ne uzima u razmatranje jer, kako ističe, nakon Hotornove razorne kritike, više ne vidi potrebu za tim. Vidi: DeRose, K., *The Case for Contextualism*, Vol. 1. Oxford: Clarendon Press, 2009, str. 45. Međutim, treba napomenuti da se Dirouz bavi pitanjem uloge koju pojam znanja igra u nepravnom govoru, nastojeći da tim putem odbrani analošku vezu između pojma znanja i prideva „visok”. Vidi: *Ibid*, str. 171-174.

III test - Izraz *e* je kontekstualno osetljiv izraz, ukoliko blokira test „kolektivnih deskripcija”

U skladu sa ovom procedurom važi da: ako je izraz *v* kontekstualno osetljiv (tj. ako menja svoju semantičku vrednost u zavisnosti od konverzionih faktora) onda, na osnovu saznanja da postoji kontekst u kojem A vrši neku radnju i B vrši istu tu radnju, *ne možemo* automatski da zaključimo da postoji kontekst u kojem možemo upotrebiti *v* tako da opišemo šta su A i B radili zajedno.²⁹ Ovako predočen, primenimo test na jednog od članova Kapelanovog i Leporovog Osnovnog skupa kao što je indeksički termin „juče”. Uzmimo u razmatranje dve istinite tvrdnje poput „Ana je otišla juče” i „Marija je otišla juče”. Na osnovu navedenog, sledi da nemamo prava da pretpostavimo da postoji jedan takav kontekst u kojem će rečenica „Ana i Marija su otišle juče” tvrditi iskaz koji je istinit. U vezi sa tim Kapelan i Lepor ističu:

„To je zato što semantička vrednost ‘*v*’ u prethodnoj rečenici je određena u jednom kontekstu, i mi nemamo garanciju da ta semantička vrednost, šta god da je to, ‘zahvata’ (šta god to značilo) semantičku vrednost ‘*v*’ u ovim kontekstima izricanja u kojima su one upotrebljene pojedinačno.”³⁰

Nasuprot tome, kolektivna deskripcija u slučaju iskaza poput „Ana je spremna” i „Marija je spremna” je prihvatljiva i glasi „Obe i Ana i Marija su spremne.”³¹ Dakle, zaključak koji se nameće je da kontekstualno osetljivi termini blokiraju test „kolektivnih deskripcija” za razliku od izraza („spreman”) koji to nisu. Primenimo sada (iii) test na glagol „znati” i razmotrimo sledeće saznajne tvrdnje, pod pretpostavkom da su sve istinite.

29 Ernie Lepore, Herman Cappelen, *Insensitive Semantics: A Defense of Semantic Minimalism and Speech Act Pluralism*. Oxford: Blackwell, 2005, str. 99.

Ernie Lepore, Herman Cappelen, „Context shifting arguments”, *Philosophical Perspectives*, 17, *Language and Philosophical Linguistics*, 2003, str.35.

30 Ernie Lepore, Herman Cappelen, *Insensitive Semantics: A Defense of Semantic Minimalism and Speech Act Pluralism*. Oxford: Blackwell, 2005, str. 99.

31 Kao što vidimo prema mišljenju Kapelana i Lepora izraz: „spreman” (*ready*) je kontekstualno invarijantan termin. Ova pretpostavka je osporavana od strane mnogih autora. Kritičarima je lingvistička analiza izraza „spreman” poslužila u razne svrhe (i) da se odbrani stanovište umerenog kontekstualizma, (ii) da se pokaže da Kapelanovi i Leporovi testovi nisu pouzdan indikator semantičke osobine osetljivosti (iii) da testovi ne rade u harmoniji itd. Vidi: Pagin, P., Pelletier, F., „Content, Context, and Composition”, U: *Content and context: essays on semantics and pragmatics*, eds. G. Preyer and G. Petter, Oxford, OUP. 2007. str. 6; Kenneth A. Taylor, A Little Sensitivity Goes a Long Way, U: *Content and context: essays on semantics and pragmatics*, eds. G. Preyer and G. Petter, Oxford, OUP. 2007. str. 83. Hawthorne, J. Testing for Context-Dependence, *Philosophy and Phenomenological Research* Vol. LXXIII, No. 2, 2006; Sarah-Jane Leslie, „Moderately Sensitive Semantics”, U: *Content and context: essays on semantics and pragmatics*, eds. G. Preyer and G. Petter, Oxford, OUP. 2007, str.137. Borg, E. „Minimalism versus Contextualism in Semantics”. U: *Content and context: essays on semantics and pragmatics*, eds. G. Preyer and G. Petter, Oxford, OUP. 2007 str. 351.

1. *A* zna da pingvini jedu ribe.
2. *B* zna da pingvini jedu ribe.
3. *C* zna da pingvini jedu ribe.

Predlaže se da kao subjekta prve rečenice zamislimo petogodišnjeg dečaka i njegovu (filozofski ne preterano nastrojenu) majku koja mu pripisuje znanje. U slučaju (2) predlaže se da zamislimo studenta biologije, i njegovog (filozofski ne preterano nastrojenog) profesora biologije, koji mu takođe pripisuje znanje. U poslednjem slučaju pak, za subjekta je se traži od nas da zamislimo diplomiranog filozofa i njegovog profesora filozofije koji mu pripisuje znanje datog iskaza. Profesor u slučaju (3) studentu pripisuje znanje sa namerom da istakne da je uspešno odgovorio na problem skepticizma. Pred nama je kolektivna deskripcija u vidu tvrdnje „Svi *A*, *B* i *C* znaju da pingvini jedu ribe” koja je, kako ističu Kapelan i Lepor, u potpunosti plauzibilna. U vezi sa tim, oni ističu:

„Ako postoji istinit iskaz: ‘*A* zna da ima ruke’ u kontekstu izricanja *C*, i drugi istinit iskaz: ‘*B* zna da ima ruke’ u relevantnom pogledu drukčijem kontekstu *C*1, sledeća kolektivna deskripcija je u potpunosti prirodna: ‘Oboje i *A* i *B* znaju da imaju ruke’ [...]”³²

Razmotrimo sada rezultate testa (iii) sa stanovišta epistemičkih kontekstualista. Prisetimo se motivacije koja je u osnovi epistemološke primene kontekstualističke strategije. Epistemički kontekstualisti su kontekstualističku strategiju primenili na problem skepticizma sa ciljem da se ograniči domen skeptikove pobede na epistemološki kontekst. U tom smislu, filozofski skepticizam *nije pobijen*, već *omeđen*.³³ S tim u vezi, nijedan epistemički kontekstualista - od Dejvida Luisa (David Lewis) do Majkla Vilijamsa (Michael Williams) - ne misli da je skeptika moguće pobediti na njegovom terenu.³⁴ Primarni cilj epistemičkog kontekstualiste je pokazati kako je znanje moguće, ako je moguće, van epsitemološkog konteksta. U tom smislu, pretpostavka da ne postoji takav jedan kontekst u kojem će kolektivna deskripcija poput „*A*, *B*, *C* znaju da pingvini jedu ribe” tvrditi iskaz koji je istinit - je lažna, sve dok njome obuhvatamo komponentu *C* – epistemološki kontekst. Prema tome, epistemički kontekstualisti bi mogli da odgovore na Kapelanov i Leporov prigovor na sledeći način (upotrebimo njihov rečnik): *ne možemo automatski da zaključimo da postoji kontekst u kojem v može biti upotrebljeno tako da se opiše* „*A* zna da ima ruke, i *B* i *C* znaju takođe” sve dok se kao opcija za komponentu *C* nameće jedan takav kontekst u kojem se ispostavlja da znanje nije moguće. A pošto takav kontekst postoji,

32 Ernie Lepore, Herman Cappelen, *Insensitive Semantics: A Defense of Semantic Minimalism and Speech Act Pluralism*. Oxford: Blackwell, 2005, str. 102.

33 Vidi: Williams, M., „Contextualism, Externalism and Epistemic Standards.” *Philosophical Studies* 103: str. 2001, str. 1–23

34 Premda su nudili različita objašnjenja zašto je u skeptičkom kontekstu to slučaj.

onda prema epistemičkom kontekstualisti (kao u što u slučaju termina „juče”) sledi da nemamo prava da pretpostavimo da postoji jedan takav kontekst u kojem će kolektivna deskripcija „Svi A B C znaju da pingvini jedu ribe” - biti istinita. Na taj način, ispostavlja se da pojam znanja ipak uspeva da blokira test (iii). Takođe, primetimo i to da autori u sprovođenju (iii) testa (kao i IDI testa) insistiraju na tome da se osigura da su konteksti u relevantnom pogledu različiti. U vezi sa tim Leslijeva postavlja pitanje: U kojim okolnostima se za dva kontekstā može reći da se u relevantnom pogledu razlikuju jedan od drugog?³⁵ Tako na primer, relevantna razlika između zdravorazumskog i filozofskog (epistemološkog) konteksta može se protumačiti kao razlika u prihvatanju specifičnih polaznih pretpostavki: onih koje u prvom kontekstu neutrališu, a u poslednjem podstiču nastanak skeptičkih prigovora.³⁶ Ako to prihvatimo kao kriterijum razlikovanja kontekstā i ako uzmemo u obzir da se izveštavanje vrši iz epistemološkog konteksta (u kojem se, prisetimo se, ispostavlja da znanje nije moguće u svetlu skeptičkih hipoteza) čini se da izraz „znati“ „prolazi“ njihove testove. Barem poslednja dva. Ipak, ukoliko pažnju usmerimo ka prvom testu ostaje zapažanje da se glagol „znati“ u primeru sa Rupertom „ponaša čudno” i da ne uspeva da ilustruje da pojam znanja menja svoju semantičku vrednost pod uticajem kontekstualnih faktora.³⁷ Probajmo, stoga, da primer o Rupertu sagledamo iz kontekstualističkog ugla. Pre svega, ne bi trebalo gubiti iz vida da je konverzacioni kontekstualizam meta-lingvistička teza o istinitosnim uslovima rečenica pomoću kojih se pripisuje znanje, i da shodno tome, ne nudi odgovore na supstativna epistemološka pitanja (tj. pitanja koja se tiču prirode i strukture epistemičkog

35 Vidi: Sarah-Jane Leslie, „Moderately Sensitive Semantics”, U: *Content and context: essays on semantics and pragmatics*, eds. G. Preyer and G. Petter, Oxford, OUP. 2007. str. 134.

36 Vidi na primer: Williams, M., „Why (Wittgensteinian) Contextualism Is Not Relativism”. *Episteme*, 4, 2007, str. 93-114; Williams, M., „Knowledge, Reflection and Skeptical Hypotheses”, *Erkenntnis* 61, 2004, str. 315–343.

37 Ovde bismo mogli da zastanemo i da postavimo sledeće pitanje: u odnosu na šta se pojam znanja ‘ponaša čudno’? Kaplan i Lepor bi na to pitanje odgovorili: „U odnosu na članove Kaplanovog skupa”. Hotorn se, međutim, dalje zapitao: Šta nas primorava da prihvatimo Kaplanov i Leporov binarni sistem i da o kontekstualnoj osetljivosti mislimo na osnovu sheme „baš kao” Kaplanovi indeksikali? Drugim rečima, Hotornovo pitanje može da glasi: Zašto ne bismo pretpostavili da između indeksikala i kontekstualno invarijantnih termina postoje termini koji se u nekim situacijama ponašaju, recimo to tako, „čudno”? Bilo kako bilo, krajnje je upitno da li se Hotornovo pitanje može postaviti iz konzistentne pozicije konverzacionog kontekstualizma, s obzirom na to da su se najistaknutiji zagovornici kontekstualizma u epistemologiji pozivali na indeksičnu komponentu pojma znanja, te da se značajan deo argumentacije u prilog kontekstualističkoj tezi oslanja upravo na analogiji između Kaplanovih indeksikala i glagola „znati”. Vidi na primer: DeRose, „Contextualism and Knowledge Attributions”. *Philosophy and Phenomenological Research* Vol. 52, No. 4, 1992, str. 920-1; Cohen, S., „How to be a Fallibilist” in *Philosophical Perspectives*, 2, Tomberlin, James (ed.) str. 1988, str. 97.

opravdanja i znanja). Prema tome, konverzacioni kontekstualista, poput Kita Dirouza, izričito insistira na tome da prigovori kojima se tvrdi da je kontekstualista u obavezi da usvoji apsurdne tvrdnje tipa „S ne zna da je *p* slučaj, ali da smo ignorisali određene mogućnosti pogreške on bi znao da je *p* slučaj” počivaju na takozvanoj grešci semantičkog silaska („the fallacy of semantic descent”).³⁸ Greška se sastoji u neadekvatnom „silasku“ iz meta-jezika (govora o samom jeziku) u objekt-jezik (jezik u kojem se direktno govori o znanju). Prema tome, da bismo odbacili prigovor zasnovan na primeru o Rupertu, dovoljno je pokazati da se u njemu brkaju izmene koje nastaju u domenu semantike sa izmenama u metafizici. U tom smislu, dovoljno je naglasiti da se prihvatajući meta-lingvističku tvrdnju:

- (a) Prvobitno je iskaz koji se tvrdi rečenicom „Rupert ne zna’ bio istinit“. Međutim, pošto se kontekst promenio, a sa njim i epistemički standardi, rečenica „Rupert ne zna“ izražava novi iskaz koji se u svetlu tih standarda smatra lažnim, ne obavezujemo da prihvatimo tvrdnju (b) izraženu u objekt jeziku:
- (b) Rupert nije *znao* da *p*, ali da smo ignorisali određene mogućnosti on bi *znao* da *p*,

budući da prva tvrdnja ne implicira drugu. To sve što je potrebno za rešenje problema koje ovaj primer nameće.³⁹

Zaključna zapažanja

Postoji jako puno primera u literaturi u kojima nastoji da se pokaže da Kapelanovi i Leporovi testovi ne predstavljaju pouzdana sredstva za identifikaciju kontekstualne osetljivosti, kao i to da ne funkcionišu harmonično.⁴⁰ Ovaj članak je imao za cilj da proveru u kojoj meri se na njih mogu osloniti rasprave o semantičkoj prirodi pojma

38 U: DeRose, K., *The Case for Contextualism*, Vol.1. Oxford: Clarendon Press, 2009, §6.

39 Naravno, posebno je pitanje da li je, i u kojoj meri, konverzacioni kontekstualizam kao semantička teorija, projekat od značaja u razmatranju supstativnih epistemoloških problema. To je, međutim, tema koja nadilazi okvire ovog teksta.

40 Na primer, Hotorn je na osnovu rezultata koje je dobio onda kada je podvrgnuo Kapelenovim i Leporovim testovima termine kao što su ‘blizu’ (*nearby*), ‘spreman’ (*ready*) argumentovao da njihovi testovi funkcionišu disharmonično. Vidi i: Stanley, J., *Knowledge and Practical Interest*, Oxford: Clarendon Press, 2005, str. 51. Pitanje da li je kritika opravdana, takođe, je tema koja prevazilazi okvire ovog članka.

U prilogu *Neosteljive semantike*, Kaplean i Lepor su nastojali da ukažu na još neke od mogućih prigovora njihovim testovima. S obzirom na to da su ukazali i na to na koji način je prigovore moguće otkloniti, kao i da su ti prigovori montirani tako da se ne mogu uputiti iz konzistentne kontekstualističke pozicije, mi se njima nismo ni bavili.

znanja. Da bi se postigao odgovor na to pitanje neophodno je bilo ispitati da li je rezultate testova moguće objasniti iz kontekstualističke perspektive. Kao što smo imali priliku da vidimo odgovor na ovo pitanje je afirmativan. Sveukupno gledano, nalazi dobijeni u ovom tekstu govore u prilog teze da je uloga Kapelanovih i Leporovih lingvističkih testova u debati u vezi sa kontekstualističkim tezom o značenju pojma znanja irelevantna.

Jelena Pavličić
 Filozofski fakultet
 Univerzitet u Beogradu

Literatura

- Borg, E. (2007), „Minimalism versus Contextualism in Semantics”. U: *Content and context: essays on semantics and pragmatics*, eds. G. Preyer and G. Petter, Oxford, OUP. str. 339-361.
- Camp, E., (2007) „Prudent Semantics, Wanton Speech Act Pluralism” U: *Content and context: essays on semantics and pragmatics*, eds. G. Preyer and G. Petter, Oxford, OUP. 2007. str. 194-216.
- Cappelen, H. & Lepore E. (2003) „Context shifting arguments”, *Philosophical Perspectives*, 17, *Language and Philosophical Linguistics*, str. 25-50.
- Cappelen, H. & Lepore E. (2005) *Insensitive Semantics: A Defense of Semantic Minimalism and Speech Act Pluralism*. Oxford: Blackwell, 2005
- Cohen, S., (1988) „How to be a Fallibilist” in *Philosophical Perspectives*, 2, Tomberlin, James (ed.) str. 91-123.
- Cohen, S., (1999) „Contextualism, Skepticism, and the Structure of Reasons” *Philosophical Perspectives* 13, Tomberlin, James (ed), str. 57-89.
- DeRose, K., (1992) „Contextualism and Knowledge Attributions”. *Philosophy and Phenomenological Research* Vol. 52, No. 4, str. 913-929.
- DeRose, K., (2009) *The Case for Contextualism*, Vol.1. Oxford: Clarendon Press.
- Hawthorne, J., (2004), *Knowledge and Lotteries*. Oxford: Clarendon Press.
- Hawthorne, J., (2006), „Testing for Context-Dependence”, *Philosophy and Phenomenological Research* Vol. LXXIII, No. 2. str. 443-450.
- Kaplan, D. (1989), “*Demonstratives: An Essay on the Semantics, Logic, Metaphysics, and Epistemology of Demonstratives*”, U: *Themes from Kaplan*, eds. Joseph Almog, John Perry, Howard Wettstein, str. 481-54.
- Lewis, D., (1996). „Elusive Knowledge.” *Australasian Journal of Philosophy* 74 (4) str. 549- 567.
- Pagin, P., Pelletier, F., (2007). „Content, Context, and Composition”, *Content and context: essays on semantics and pragmatics*, eds. G. Preyer and G. Petter, Oxford, OUP, str. 25-63.
- Sarah-Jane Leslie, (2007) „Moderately Sensitive Semantics”, U: *Content and context: essays on semantics and pragmatics*, eds. G. Preyer and G. Petter, Oxford, OUP. str. 133-169.
- Stanley, J., (2005) *Knowledge and Practical Interest*, Oxford: Clarendon Press.

- Taylor, K., (2007), „A Little Sensitivity Goes a Long Way”, *Content and context: essays on semantics and pragmatics*, eds. G. Preyer and G. Petter, Oxford, OUP, str. 63-94.
- Williams, M. (1991) *Unnatural doubts, Epistemological Realism and Basis of Scepticism*, Oxford: Blackwell
- Williams, M. (2001). „Contextualism, Externalism and Epistemic Standards.” *Philosophical Studies* 103: str. 1–23
- Williams, M. (2004). „Knowledge, Reflection and Skeptical Hypotheses”, *Erkenntnis* 61, str. 315–343.
- Williams, M. (2007) „Why (Wittgensteinian) Contextualism Is Not Relativism”. *Episteme*, 4, str. 93-114.

Jelena Pavličić

Semantic (In)Sensitivity: The Relevance of Cappelen and Lepore’s Linguistic Tests in the Debate About the Contextualist Thesis on the Meaning of the Concept of Knowledge
(Summary)

The emergence of contextualism in epistemology has set off a philosophical debate over the semantic nature of the concept of knowledge, that is to say over whether the meaning of that concept is invariant or context-sensitive. While some proponents of contextualist view defend the notion that the meaning of knowledge is indexical in its nature, Herman Cappelen and Ernie Lepore argue that there exist only a few expressions which possess this semantic trait, and that knowledge expressions are not among them. Evidence in support of their position, according to the authors, is provided by linguistic tests. In this article we examine whether linguistic tests provide a reliable indicator of the semantic nature of the concept of knowledge.

KEYWORDS: knowledge, context, epistemic contextualism, linguistic tests